

*Євтушевська О.А., аспірантка кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Київська державна академія водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного»,
старший викладач кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі*

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

Анотація. Ефективність внутрішнього контролю означає ефективне і результативне функціонування підприємства загалом. Ефективність має дві сторони: якісну й кількісну.

Розглянуто напрямки, за яким проводиться тестування процедур контролю. Проаналізовано методи ефективності проведення контролю на підприємствах водного транспорту України, зокрема моніторинг та аналітичні методи. Визначено показники ефективності системи внутрішнього контролю та рівні, на яких може розглядатись внутрішній контроль. Також розглянуто індикатори, за допомогою яких визначається ефективність внутрішнього контролю. Розроблено модель оцінки ефективності внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту.

У статті визначено рівні ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, розглянуто показники оцінювання ефективності роботи відділу внутрішнього контролю на прикладі ТОВ «Кримспецбудмеханізація».

Ключові слова: ефективність, підприємства водного транспорту, внутрішній контроль, система контролю, оцінка ефективності, система внутрішнього контролю.

Постановка проблеми. Проблеми оцінки ефективності внутрішнього контролю досить складні як у теоретичному, так і в практичному стосунку. Вони є актуальними для будь-якої галузі економіки, в тому числі й для підприємств водного транспорту, оскільки контроль безпосередньо пов'язаний з реалізацією управлінських рішень і від того, наскільки він ефективний, залежить своєчасність та правильність оцінки результатів управлінських рішень як керівництвом підприємств водної галузі, так і їх виконавчого органу чи органу управління.

Контроль повинен бути дієвим та результативним, за наявності саме таких результатів контролю можна говорити про його ефективність. Ефективність контролю можна оцінити як із якісної, так і з кількісної точок зору. Якісні характеристики визначаються через логічну оцінку змін у системі контролю, яка реалізується шляхом аналітичного узагальнення результатів контрольних впливів з позицій зниження різного роду ризиків підприємства.

Кількісні показники являють собою числові дані, у тому числі виражені через коефіцієнти, що характеризують конкретні процеси або події, які відбуваються в системі внутрішнього контролю. Кількісні оцінки ґрунтуються на економічно-математичних розрахунках, пов'язаних з дослідженням відносних або усереднених величин.

Найчастіше позитивні зрушення показників, що характеризують ефективність діяльності підприємств водного транспорту, пов'язують з ефективністю контролю, однак, на нашу думку, такі показники не характеризують ефективність внутрішнього контролю, хоча певним чином впливають на внутрішній контроль. У той же час виділити складову цього впливу дуже важко. З іншого боку, не зовсім правильно вважати, що ефективність внутрішнього контролю можна виміряти співвідношенням витрат на контрольні заходи з отриманими кількісними даними від контрольного впливу – ефекту [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями оцінки ефективності системи внутрішнього контролю займався ряд іноземних та вітчизняних науковців. Актуальні проблеми

внутрішнього контролю розробляють: О.А. Єлисеєв [3], Т.Ю. Серебрякова [5], І.К. Дрозд [8], О.О. Чечуліна [9], В.Ф. Максимова [10], Т.А.Бутинець [11] та ін. У працях В.І. Горло [1] й М.А. Назарової [4], А.І. Еліна і Є.К. Кобозева [2] досліджуються економіко-математичні моделі визначення ефективності внутрішнього контролю. Запропоновані в їхніх працях методики, безумовно, заслуговують на увагу, але досить громіздкі й умовні, та не завжди самі по собі ефективні з точки зору співвідношення «витрати-результат». Дослідження в цій галузі показали, що найнадійнішим способом визначення ефективності контролю є аналітичні процедури у вигляді тестування з певних питань побудови аналітичних оглядів спеціальних показників, що характеризують ефективність внутрішнього контролю.

Метою статті є визначення показників ефективності системи внутрішнього контролю підприємств водного транспорту України.

Виклад основного матеріалу. Розробка критеріїв або індикаторів ефективності контролю базується на складових ефективності: дієвості та результативності. Дієвість означає, що контрольні процедури впливають на об'єкт контролю, а результативність – цей вплив позитивно впливатиме на підприємство.

Ефективність системи внутрішнього контролю може бути розглянута як у цілому щодо всієї системи контролю або її частин, так і до певних форм контролю.

Ефективна система внутрішнього контролю передбачає ефективне і якісне застосування контрольних процедур, які можна визначити шляхом тестування. Тестування процедур системи контролю проводиться за двома напрямками:

- 1) перевірка дотримання існуючих регламентів контрольних процедур;
- 2) виявлення помилок у діяльності структурних підрозділів або в процесах, що не були попереджені системою контролю.

Дотримання розроблених регламентів оцінюється шляхом вибіркової перевірки документів, у яких повинен бути відображений факт контролю. Тести дають змогу встановити, чи достатньо регламентовані процедури і способи контролю, які застосовуються в підприємствах водного транспорту, або наявність необхідності щодо зміни останніх.

Розгляньмо, яким чином можна проконтролювати ефективність внутрішнього контролю на підприємствах водного транспорту України. Перш за все, доцільно здійснювати моніторинг ефективності діяльності останніх, використовуючи аналітичні методи. Ця процедура буде ще більш ефективною, якщо буде доповненням до документальної перевірки господарських операцій. Приміром, на підприємствах водного транспорту на підставі даних внутрішньої звітності аналізується стан збереження активів як показник ефективності системи внутрішнього контролю (СВК). Одночасно такий аналіз дає змогу своєчасно реагувати на негативну динаміку за такими показниками, як кількість інвентаризацій, кількість випадків виявлених нестач, загальна сума нестач, у тому числі в середньому на один випадок і т.д. Оцінка руху нестач у сегментному розрізі дозволяє вивчити стан збереження активів в окремих підрозділах, визначити ті підрозділи, в яких вони оцінюються як неблагополучні. Для того щоб зробити об'єктивні висновки, на місцях вивчають можливі фактори, що вплинули на негативні зміни показників, у зв'язку із змінами в технологічних процесах, режимі роботи підприємств, системі стимулювання праці матеріально-відповідальних осіб.

З'ясувавши, в якій зі сфер діяльності підприємств водного транспорту виникає найбільша сума нестач, необхідно звернути увагу на проведення профілактичних заходів у цій сфері. Для цього доцільно вивчити і надалі тестувати забезпеченість підприємств ваговимірвальним обладнанням, встановити контроль за своєчасністю здачі виручки, дотриманням нормативів товарних запасів, встановлених на законодавчому рівні. Особливу увагу потрібно звернути на причини виникнення нестач у тій групі, на яку припадає найбільша питома вага і кількість випадків. Основними причинами можуть бути: неякісне проведення інвентаризацій (неврахування чи врахування наявності суден, матеріальних цінностей, які знаходяться за межами порту), порушення встановлених правил приймання, видачі, реалізації та обліку цінностей, низька кваліфікація матеріально-відповідальних осіб і т.д.

Практика показує, що СВК здатна стійко забезпечувати збереження матеріальних цінностей у тих підприємствах водного транспорту, де бухгалтерський облік забезпечується своїми внутрішніми засобами контролю, тобто де має місце контрольне середовище, що

перешкоджає виникненню нестач, а саме: бухгалтером глибоко й усебічно аналізуються господарські операції в момент їх вчинення, здійснюється контроль за дотриманням термінів подання звітів матеріально-відповідальними особами та якісним оформленням документів, перевіряється своєчасність здачі виручки і величина товарних запасів [10].

Показником ефективності СВК є ефективність проведених у підприємствах водного транспорту інвентаризацій, якість контролю за матеріальними цінностями з боку працівників бухгалтерії. При цьому порівняння ефективності може бути здійснено на основі рейтингової оцінки.

Таким чином, аналіз як інструмент внутрішнього контролю, дозволяє забезпечити керівництво інформацією про ефективність СВК по ризикам, пов'язаним з безпекою коштів організацій, виявити слабкі сторони у внутрішньому контролі схоронності, сприяє прийняттю оптимальних рішень щодо зниження ризиків [8].

Як показують дослідження, тестові та аналітичні процедури ефективності внутрішнього контролю обов'язково призводять до необхідності проведення документальних перевірок. Останні, як спосіб оцінки ефективності внутрішнього контролю, більш доречні щодо бухгалтерського обліку, тематичні ж перевірки – щодо решти систем економічного суб'єкта і його системи управління: підсистеми функціональної діяльності, підсистеми безпеки, підсистем управління кадрами, збуту, постачання. Ми вважаємо, що в цих цілях слід ідентифікувати підсистеми управління та підсистеми функціональної діяльності, в них – на підсистеми збуту чи реалізації послуг з перевезень, менеджмент яких повинен контролюватись. Такий контроль здійснюється аналітичним і тестовим шляхом у режимі моніторингу. Всі дані про їх функціонування знаходять своє відображення в системі бухгалтерського обліку, ефективність якої і слід контролювати, не забуваючи при цьому про контрольні процедури для менеджменту. В силу цього контроль за документами можливий для встановлення самої ефективності системи бухгалтерського обліку і СВК. У такому середовищі доцільно здійснювати контроль, дотримуючися логічного ланцюжку обліку:

- 1) хронологічне документування всіх операцій, тобто хронологічним порядком;
- 2) систематична реєстрація фактів з використанням системи рахунків, цебто на систематичній основі.

У підсумку документальна перевірка повинна охоплювати всі господарські операції в розрізі їх видів (рахунків, оскільки рахунки класифікуються за видами майна, тобто операцій).

Таким чином, основним інструментом перевірки ефективності внутрішнього контролю є документальна перевірка, основний акцент якої робиться на тих видах операцій, ризики по яких не мінімізовані до оптимального значення чи, іншими словами, коли ефективність інших форм внутрішнього контролю вимагає уточнення або є невисока.

У цілому ж основним показником ефективності внутрішнього контролю є відсутність надзвичайних витрат і неефективних операцій. Дані показники частково можуть бути виявлені в бухгалтерській звітності, а саме в «Звіті про фінансові результати», при розшифровці інших витрат, чому слід приділяти пильну увагу, позаяк списання недоамортизованих основних засобів, їх реалізація зі збитком, списання нереальної дебіторської (особливо) й кредиторської заборгованості, різних витрат, псування, штрафних санкцій і пені, шкоди, заподіяної третім особам – усе це відбивається в даному звіті та, що найнеприємніше, свідчить про неефективну систему внутрішнього контролю. Низька ефективність внутрішнього контролю спостерігається також при скупченні матеріальних запасів понад норми, збільшенні дебіторської та кредиторської заборгованостей, основних засобів, які не використовуються, що повинно послужити поштовхом для економічного обґрунтування та ліквідації подібних явищ [9]. Таким чином, для контролю за СВК розробляються не тільки напрямки тестування та моніторингу, а й науково обґрунтовані критерії еталонних показників, що є обов'язком інших служб, але не внутрішнього контролю. Служби внутрішнього контролю на основі таких даних повинні здійснювати моніторинг, щоб вчасно помітити негативні тенденції.

Внутрішній контроль може розглядатись на двох рівнях: як вбудований у бізнес-процеси, так і надбудований над ними. На нашу думку, ефективність внутрішнього контролю повинна оцінюватись на другому рівні, тобто спеціально створеними органами або спеціально призначеними фахівцями. Це пояснюється тим, що показник ефективності пов'язаний з оцінкою

результатів діяльності. У даному разі – результатів контрольної діяльності всередині бізнес-процесів. Утримувачами цих процесів є керівники різних рівнів, починаючи з лінійних, закінчуючи вищим виконавчим органом. Контроль за всіма лінійними керівниками покладається на вище керівництво, в допомогу якому й створюються контрольні органи.

Тільки погляд збоку дає змогу оцінити ефективність внутрішнього контролю всередині кожного підрозділу як результат діяльності лінійного керівника по контролю за процесами і виконанням регламентів. При цьому ефективність внутрішнього контролю визначає і ефективність управління, в тому числі й підприємства загалом [3]. На підприємствах водного транспорту, на нашу думку, найбільш доцільна модель, розроблена на основі методик, викладених вище та представлена на рис. 1.

Ефективність внутрішнього контролю, таким чином, повинна оцінюватись через власні індикатори. У зв'язку з цим, не досить аргументовано виглядає позиція дослідників, які вважають критеріями внутрішнього контролю позитивні показники фінансового стану та ділової активності підприємства, що пояснюється таким: оскільки в підприємстві фінансовий стан у нормі, то й внутрішній контроль на висоті. Насправді одне не залежить від іншого. По-перше, слід розглядати економічні показники в динаміці, саме такий підхід дозволяє вловити негативні тенденції, якщо вони є, і задуматись про їх походження. Серед причин цього, поряд з багатьма іншими, може бути незадовільний стан внутрішнього контролю. По-друге, стан внутрішнього контролю та його ефективність слід визначати через показники, що характеризують стан інформаційних систем управління підприємством. Однак, на наш погляд, комплексного математичного показника ефективності не встановити, проте можна вивести принципи ефективної СВК. Ними можуть бути: своєчасність, регламентація обов'язків, розмежування функцій та відповідальності, доцільність, збереження майна.

Види контролю	Об'єкти контролю	Індикатори
Державний контроль	Діяльність керівників функціональних і галузевих відділів	Показник ефективності функціонування відділів на основі даних управлінського обліку
		Відсутність ризиків
	Стан системи бухгалтерського обліку	Своєчасне формування фінансової звітності
		Своєчасне закриття звітних періодів
		Своєчасне формування інформаційної бази
	Стан бюджетування та управлінського обліку	Своєчасне формування бюджетів
		Повнота формування інформаційної бази управлінського обліку
Робота з ризиками	Якість формування бюджетів	
Вбудований контроль (керівництво функціональними і галузевими відділами)	Збереження регламентів функціональних відділів	Відсутність ризиків чи мінімізація останніх
	Ідентифікація ризиків	Своєчасне формування внутрішньої звітної інформації
	Дотримання регламенту роботи працівників	Відсутність ризиків
		Своєчасність документування операцій

Рис. 1. Модель оцінки ефективності внутрішнього контролю в підприємствах водного транспорту

Джерело: авторська розробка.

Якщо підійти до досліджуваної проблеми вузько, відштовхуючися від мети внутрішнього контролю, яку розуміють у контексті управління як забезпечення оцінки повноти реалізації управлінського рішення, то ефективний внутрішній контроль через систему індикаторів повинен сигналізувати про недосягнення мети реалізованого управлінського рішення і тільки. Чим більше виявлено відхилень від мети, тим ефективніший контроль, а управління – неефективне. Чим менше виявлено відхилень, тим менш ефективний контроль або більш ефективно управління. Однак, й перший, і другий висновки хибні, тому в першому випадку помилки можуть виявлятися на стадії становлення управлінської системи, а в другому – відсутність помилок означає, що ефективний контроль допоміг управлінню функціонувати ефективно. Наведений підхід ілюструє недосконалість кількісних характеристик ефективності контролю та підводить до думки про використання якісних показників [2].

Для оцінки ефективності роботи відділу внутрішнього контролю підприємств водного транспорту на прикладі ТОВ «Кримспецбудмеханізація», також рекомендуємо створити наступну систему, яка організаційно включає такі параметри визнання, зокрема:

- ефективності;
- документальності;
- методичного співвідношення (стандартам внутрішнього аудиту);
- організаційного співвідношення (організаційно-розпорядчим і нормативним документам підприємства).

Процедури контролю ефективності роботи відділу внутрішнього контролю повинні ґрунтуватися на впровадженні «тестів ефективності внутрішнього контролю».

Тести ефективності внутрішнього контролю розробляються за кожним параметром визнання і є цілісною системою, за результатами якої ефективність відділу внутрішнього контролю знаходить свою кінцеву оцінку. Підтримка ефективності роботи відділу на оптимальному рівні є однією з основних обов'язків керівника відділу.

Кожний блок системи може мати різний рівень ефективності: високий (100 %); середній (80 %); низький (50 %).

Дослідження показують, що ефективність роботи відділу внутрішнього контролю, може бути оцінено на основі аналізу наступних показників (табл. 1):

Таблиця 1

Показники оцінювання ефективності роботи відділу внутрішнього контролю

Показник	Формула	ТОВ «Кримспецбудмеханізація»
1	2	3
<i>Потенційний абсолютний ефект</i> – виражений у грошовому еквіваленті по результатам періоду, що аналізується прямий, непрямий і подальший ефект, що виявлений за результатами перевірки	$\sum PE_a = \sum PE_{np} + \sum PE_{непр} + \sum PE_{под};$ де $\sum PE_{np}$ – сума прямого потенційного абсолютного ефекту, грн.; $\sum PE_{непр}$ – сума непрямого потенційного абсолютного ефекту, грн.; $\sum PE_{под}$ – сума подальшого потенційного абсолютного ефекту, грн.	$\sum PE_a = 14000 + 11000 + 11000 = 36000$
<i>Реальний абсолютний ефект</i> – виражений у грошовому еквіваленті прямий та непрямий ефект, періоду, що аналізується	$\sum PE_a = \sum PE_{np} + \sum PE_{непр};$ де $\sum PE_{np}$ – сума освоєного прямого абсолютного ефекту, грн.; $\sum PE_{непр}$ – сума освоєного непрямого абсолютного ефекту, грн.	$\sum PE_a = 22000 + 8000 = 30000$

Показник	Формула	ТОВ «Кримспецбудмеханізація»
1	2	3
Коефіцієнт освоєння – коефіцієнт, що показує ступінь реалізації пропозицій і рекомендацій відділу внутрішнього контролю по виправленню помилок, викривлень, неточностей, а також пропозицій по завданням щодо невиконання контрольних функцій	$K_{осв} = \frac{\sum PE_a}{\sum ПЕ_a}$	$K_{осв} = \frac{30000}{36000} = 83\%$
Коефіцієнт загальної ефективності – показує реальний ефект від функціонування відділу внутрішнього контролю в порівнянні з понесеними витратами	$E_{заг} = \frac{\sum PE_a}{\sum 3} \quad \text{або} \quad E_{заг} = \frac{\sum ПЕ_a}{\sum 3}$ $\sum 3$ – витрати на функціонування відділу внутрішнього контролю, грн.	$E_{заг} = \frac{30000}{40000} = 0,75$ $E_{заг} = \frac{36000}{40000} = 0,9$
Уточнений коефіцієнт ефективності – являє собою коефіцієнт загальної ефективності, уточнений з позиції коршування реального економічного ефекту на суму ефекту, що викликаний роботою інших відділів і служб підприємства, грн.	$E_{заг} = \frac{\sum PE_m}{\sum 3}$ $\sum PE_m$ – реальний абсолютний ефект скоригований на суму ефекту, що викликаний роботою інших відділів і служб підприємства, грн.	$E_{заг} = \frac{30000}{40000} = 0,75$

Джерело: розроблено автором.

За результатами аналізу із застосуванням запропонованої технології ТОВ «Кримспецбудмеханізація» має високий рівень внутрішнього контролю. Деякі параметри визнання системи оцінки ефективності внутрішнього контролю, такі як «методичне співвідношення» і «документальність» потребують застосування не одного тесту, що визначає ефективність контролю, а декількох. Економічна ефективність роботи відділу внутрішнього контролю характеризується, перш за все, зіставленням кінцевих результатів з ресурсами, що використані для їх досягнення.

Висновки. Основною метою внутрішнього контролю є не тільки пошук нових шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств, у тому числі водного транспорту в цілому і його структурних підрозділів, а й, що найголовніше, профілактика (попередження) правопорушень. Ефективність діяльності внутрішнього відділу визначається рівнем його організації.

Як бачимо, проблема ефективності функціонування системи комплексного внутрішнього контролю має глибокий філософський зміст, який важко звести до математичного вираження і подання, але все ж є можливим. Однак це не означає, що не слід займатись пошуками універсальної формули або, ще більш реально, універсальної методики визначення ефективності системи внутрішнього контролю.

Список використаної літератури

1. Горло В.І. Використання математичних моделей при оцінці ефективності системи внутрішнього контролю / В.І. Горло // Економічний аналіз: теорія і практика. – 2007. – № 4. – С. 57-61.
2. Елін А.І. Деякі підходи до оцінки ефективності контрольних заходів в кредитних організаціях / А.І. Елін, І.К. Кобозев // Контролінг. – 2005. – № 3.
3. Єлисеєв О.А. Використання аналізу в контролі діяльності споживчого товариства: монографія / О.А. Єлисеєв, Т.Ю. Серебрякова. – Чебоксари, 2011. – 106 с.
4. Назарова М.А. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю з використанням математичних методів / М.А. Назарова. – М.: Фініздат, 2002. – 250 с.
5. Серебрякова Т.Ю. Теорія і методологія наскрізного внутрішнього контролю (монографія) / Т.Ю. Серебрякова. – М.: Инфра-М, 2012. – 328 с. – С. 9.
6. Квасницька Р.С. Концептуальні підходи до визначення поняття «бюджет підприємства» / Р.С. Квасницька, С.О. Джерелейко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – С. 30-33.
7. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах: [навч. пос. для студ. вищ. навч. закл.] / Г.А. Семенов, В.З. Бугай. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
8. Дрозд І.К. Внутрішній аудит у секторі державного управління / І.К. Дрозд // Казна України. – 2012. – № 2. – С. 6.
9. Дрозд І.К., Чечуліна О.О. Бухгалтерський облік та внутрішній державний аудит за міжнародними стандартами: Навч. пос. – Част. II. / І.К. Дрозд, О.О. Чечуліна. – К.: УАЗБА, 2009. – 312 с.
10. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства: системний підхід до розвитку: монографія / В.Ф. Максимова. – К.: АВРІО, 2005. – 264 с.
11. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: елементи організації системи / Т.А.Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – № 1 (43). – С. 28.

*Yevtushevska O.A, a Postgraduate of Accounting and Auditing Department,
State University «Kyiv State Academy of Water Transport
named after Hetman P.K.Sahaydachnoho»;
a Senior Lecturer of the Finance and Financial and Economic Security Department,
Ukrainian State University of Finance and International Trade*

EVALUATION OF SYSTEM EFFECTIVENESS OF INTERNAL CONTROLS ENTERPRISES WATER TRANSPORT

***Abstract.** The effectiveness of the internal control means effective and efficient operation of the enterprise as a whole. Efficiency has two aspects: qualitative and quantitative.*

Directions for testing buddy control procedures. The methods of control efficiency for water transport enterprises of Ukraine, including monitoring and analytical methods. Indexes effectiveness of internal controls and levels which can be considered internal control. Also the indicators by which determined the effectiveness of internal controls. The model of evaluating the effectiveness of internal control in enterprises waterway.

The article defines the level of efficiency of the internal control system, performance evaluation examined the effectiveness of the internal control department for example, Ltd. «Krymspetsbudmehanizatsiya.»

***Keywords:** efficiency, water transport enterprises, internal control, monitoring system, performance evaluation, system of internal control.*

References

1. Horlo VI. The Use of Mathematical Models in Assessing the Effectiveness of Internal Control / VI. Horlo // The Economic Analysis: Theory and Practice. – 2007. – № 4. – P. 57-61.
2. Elin A.I. Some Approaches to Evaluating the Effectiveness of Control Measures in Credit Institutions / A.I. Elin, I.K. Kobozev // Controlling. – 2005. – № 3.
3. Eliseev O.A. Using Analysis in Control of the Consumer Society: Monograph / O.A. Eliseev, T.Y. Serebriakova. – Cheboksary, 2011. – 106 p.
4. Nazarova M.A. Evaluating the Effectiveness of the Internal Control System Using Mathematical Methods / M.A. Nazarova. – M.: Finizdat, 2002. – 250 p.
5. Serebriakova T.Y. Theory and Methodology of Through Internal Control (Monograph). / T.Y. Serebriakova. – M.: Infra-M, 2012. – 328 p. – P. 9.
6. Kvasnytska R.S. Conceptual Approaches to the Definition of «Budget Enterprise» / R.S. Kvasnytska, S.O. Dzhereleyko // Bulletin of Khmelnytsky National University. – 2010. – № 1. – P. 30-33.
7. Semenov G.A. Financial Planning and Management in Enterprises: [Textbook for Students of Higher Educational Establishments] / G.A. Semenov, V.Z. Buhay. – K.: Center of Educational Literature, 2007. – 432 p.
8. Drozd I.K. Internal Audit in Public Sector / I.K. Drozd // Treasury Ukraine. – 2012. – № 2. – P. 6.
9. Drozd I.K. Accounting and Internal Public Audit by International Standards: Manual. – Part II. / I.K. Drozd, O.O. Chechulina. – K.: UAZBA, 2009. – 312 p.
10. Maximova V.F. Internal Control Economic Activities of Industrial Enterprises / V.F. Maksimova. – K.: AVRIO, 2005. – 264 p.
11. Butynets T.A. Internal Control: Elements of the System / T.A. Butynets // Bulletin Zhytomyr State University of Technology / Economics. – Zhitomir: ZSTU, 2008. – № 1 (43). – P. 28.

*Евтушевская О.А., аспирантка кафедры учёта и аудита
ГВУЗ «Киевская государственная академия водного транспорта
имени гетмана Петра Конашевича-Сагайдачного»,
старший преподаватель кафедры финансов и финансово-экономической безопасности
Украинского государственного университета финансов и международной торговли*

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМЫ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ВОДНОГО ТРАНСПОРТА

Аннотация. Эффективность внутреннего контроля означает эффективное и результативное функционирование предприятия в целом. Эффективность имеет две стороны: качественную и количественную.

Рассмотрены направления, по которым проводится тестирование процедур контроля. Проанализированы методы эффективности проведения контроля на предприятиях водного транспорта Украины, в том числе мониторинг и аналитические методы. Определены показатели эффективности системы внутреннего контроля и уровни, на которых может рассматриваться внутренний контроль. Также рассмотрены индикаторы, с помощью которых определяется эффективность внутреннего контроля. Разработана модель оценки эффективности внутреннего контроля на предприятиях водного транспорта.

В статье определены уровни эффективности функционирования системы внутреннего контроля, рассмотрены показатели оценки эффективности работы отдела внутреннего контроля на примере ООО «Крымспецстроймеханизация».

Ключевые слова: эффективность, предприятия водного транспорта, внутренний контроль, система контроля, оценка эффективности, система внутреннего контроля.